

«Ετοιμάζου Βηθλεέμ, ήνοικται πάσιν η Εδέμ»

Ορθοδοξία / Θεολογία

Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος

Η ενανθρώπιση του Θεού είναι το κορυφαίο γεγονός της ανθρώπινης ιστορίας. Είναι η δεύτερη επέμβαση του θείου Δημιουργού στην κτιστή δημιουργία. Η σάρκωση του Λόγου έγινε για την αναδημιουργία του κόσμου, την χριστοποίησή του και εν τέλει την θεοποίησή του.

Ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο «καλόν λίαν» (Γεν.1,31), με προεξάρχοντα τον άνθρωπο, ως την κορωνίδα και το επιστέγασμα των κτισμάτων Του. Η θεία δημιουργία, σύμφωνα με του Πατέρες της Εκκλησίας μας, δεν είναι αποτέλεσμα ανάγκης από μέρους του απόλυτα απαθούς Θεού, αλλά για να μοιραστεί τη δική Του μακαριότητα με άλλα όντα και κυρίως τις άυλες αγγελικές δυνάμεις και τον άνθρωπο. Ο κτιστός κόσμος είναι η υπέρτατη έκφραση της αγάπης του Θεού. Ιδιαίτέρως ο άνθρωπος είναι ο αποδέκτης της Θείας αγάπης, διότι αυτός μόνος χαρακτηρίζεται ως υιός Του, έχοντας την υιοθεσία Του, και γι' αυτό υπήρξε καρπός ξεχωριστού τρόπου δημιουργίας, σε σχέση με τα άλλα δημιουργήματα.

Τόσο οι αγγελικές δυνάμεις, όσο και ο άνθρωπος, πλάστηκαν ελεύθερα όντα,

δηλαδή πρόσωπα, οι οποίοι, όχι μόνον ήταν συγκεφαλαίωναν την άλογη και απρόσωπη κτίση, αλλά καλούνταν να την «λογοποιήσουν» και να την «προσωποποιήσουν». Όμως η ελεύθερη επιλογή τους να γίνουν φορείς του κακού και αρνητές του θελήματος του Θεού, και να επέσουν, έφεραν τρομερή αναστάτωση στον κτιστό κόσμο και ανέστειλαν την προοπτική της θεοποιήσεώς του. Η ανταρσία του Εωσφόρου και των αγγέλων του, και η πτώση του ανθρώπου, υπέταξε όχι μόνο τους ίδιους στη φθορά, αλλά και ολόκληρη την πλάση, η οποία «συστενάζει και συνωδίνει» (Ρωμ.8,22). Οι άνθρωποι «πάντες γαρ ήμαρτον και υστερούνται της δόξης του Θεού» (Ρωμ.3,23), που σημαίνει ότι το φρικτό και μοιραίο γεγονός της πτώσεως απομάκρυνε τον άνθρωπο από Θεό και του στέρησε την υπέρτατη δωρεά της κοινωνίας μαζί Του. Στερημένος της δόξας του Θεού ο πτωτικός άνθρωπος περιέπεσε στην κατάσταση της έσχατης δυστυχίας και κακοδαιμονίας, διότι η ευτυχία και η πηγή των αγαθών είναι μόνον ο «Πατήρ των φώτων» (Ιακ.1,16). Αντίθετα η πηγή της δυστυχίας, της φθοράς και του θανάτου είναι ο διάβολος και η αμαρτία.

Παρά την ανταρσία του πλάσματός Του ο Θεός δεν άφησε το αγαπημένο Του πλάσμα. Ποιος θα μπορούσε να το σώσει; Ασφαλώς Αυτός που το είχε δημιουργήσει, ο Λόγος Του, δια του Οποίου «πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν» (Ιωάν.1,3). Η προαιώνια Θεία Βουλή είχε αποφασίσει να επιτελέσει τη σωτηρία του ανθρώπου και του κόσμου ο Υιός και

Λόγος του Θεού. *«Ιδών ὁ Κτίστης ὀλλύμενον, τόν ἄνθρωπον χερσίν ὄν ἐποίησε, κλίνας οὐρανοῦς κατέρχεται· τοῦτον δέ ἐκ Παρθένου, θείας ἀγνῆς, ὅλον οὐσιοῦται, ἀληθεία σαρκωθεῖς· ὅτι δεδόξασται»*, τονίζει ο ιερός υμνογράφος των Χριστουγέννων. Ο απόστολος Παῦλος ἔγραψε πως «εν μορφῇ Θεοῦ υπάρχων ουχ αρπαγμὸν ηγήσατο το εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' εαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, εν ομοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, και σχήματι ευρεθεῖς ως ἄνθρωπος εταπεινώσεν εαυτὸν γενόμενος υπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δε σταυροῦ» (Φιλιπ.2,6-8). Ὑστερα ἀπὸ προετοιμασία πολλῶν αἰώνων «ἤλθε το πλήρωμα του χρόνου» και «εξαπέστειλεν ο Θεὸς τον υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον εκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον ἵνα τους ὑπὸ νόμον εξαγοράσῃ, ἵνα την υιοθεσίαν ἀπολάβωμεν. . . ὥστε ουκέτι εἰ δούλος, ἀλλ' υἱὸς και κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ» (Γαλ.4,4-7). Ο προαιώνιος Υἱὸς και Λόγος του Θεοῦ «σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν εν ἡμῖν, και εθεασάμεθα την δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ως μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος και ἀληθείας» (Ιωάν.1,14).

Ο ἀπειρος Θεὸς ἐγένε ἀνθρωπος προκειμένου να λυτρώσει τον ἀνθρωπο «εκ της δουλείας του ἐχθροῦ». Για να εἶναι «η εἰρήνη ἡμῶν, ο ποιήσας τα ἀμφότερα ἐν και το μεσότοιχον του φραγμοῦ λύσας, την ἐχθραν, εν τη σαρκί αὐτοῦ τον νόμον των ἐντολῶν εν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τους δύο κτίση εν ευατώ εις ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, και ἀποκταλλάξῃ τους ἀμφοτέρους εν ἐνί σώματι τῷ Θεῷ διὰ του σταυροῦ, ἀποκτείνας την ἐχθραν εν αὐτῷ» (Εφ.2.13-16). Στο θεανδρικό πρόσωπο του σαρκωμένου Λόγου ἐγένε η καταλλαγή μεταξύ Θεοῦ και ἀνθρώπου και η ἄρση των ολέθριων συνεπειῶν της πτώσεως.

Η πρόσληψη της ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ τον Λόγο ἀποτελεῖ τον μόνον δυνατὸ τρόπο της σωτηρίας μας, διότι αὐτή ἀναδημιουργήθηκε στο θεανδρικό πρόσωπό Του. Ο ἅγιος Ἰωάννης ο Δαμασκηνὸς τονίζει σχετικά πως ο Ἐνανθρωπήσας Λόγος του Θεοῦ «Μεταλαμβάνει του χειρόνος, της ἡμετέρας φύσεως, ἵνα δι' εαυτοῦ και εν εαυτῷ ἀνακαινίσῃ μεν το κατ' εἰκόνα, και καθ' ομοίωσιν, διδάξῃ δε και ἡμᾶς την ἐνάρετον πολιτείαν, ταύτην δι' εαυτοῦ ποιήσας ἡμῖν ευεπίβατον, και τη της ζωῆς κοινωνία ἐλευθερώσῃ της φθοράς, ἀπαρχὴ γενόμενος της ἡμῶν ἀναστάσεως, και το συντριβέν και ἀχρειωθέν σκεῦος ἀνακαινίσῃ, ἵνα της τυραννίδος του διαβόλου λυτρώσῃται, προς θεογνωσίαν ἡμᾶς καλέσαι, και νευρώσῃ, και παιδεύσῃ δι' υπομονῆς και ταπεινώσεως καταπαλαίειν τον τύραννον» (Εκδ. Ορθ. Πίστεως 4,4.P.G.94,1108C). Ἐπίσης ο Μ. Ἀθανάσιος τόνισε πως «Αὐτός ἐστι Θεὸς σαρκοφόρος και ἡμεῖς ἄνθρωποι πνευματοφόροι. . . Αὐτός ο ἀληθινὸς και φύσει Υἱὸς του Θεοῦ τους πάντας φορεῖ, ἵνα οἱ πάντες τον ἕνα φορέσωμεν Θεόν» (ΒΕΠΕΣ 33,226). Ο ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης τόνισε πως «Νυν ο ἐπουράνιος και ἡμῖν ἐπουρανίους ἐποίησεν» (Γρηγ. Νύσσης, P.G.46,681D). Τέλος ο ἅγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος τονίζει πως «*Τὸ μὲν, καταβῆναι δεῖ Θεόν πρὸς ἡμᾶς, τὸ δέ, ἡμᾶς ἀναβῆναι, καὶ οὕτω γενέσθαι κοινωνίαν Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους, τῆς ἀξίας συγκιρναμένης. Ἔως δ' ἂν ἐκάτερον ἐπὶ τῆς ἰδίας μένῃ, τὸ μὲν, περιωπῆς, τὸ δέ,*

ταπεινώσεως, ἄμικτος ἢ ἀγαθότης καί τό φιλόνητον ἀκοινώνητον» (Λογ. εἰς τήν Πεντηκοστήν).

Ἐχουμε λοιπόν μαζί μας τον Εμμανουήλ «ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ματθ.2,23), που σημαίνει πως από την αγία και ευλογημένη ημέρα της Γεννήσεως του Χριστού ο Θεός είναι μαζί μας «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ.28,20), προσφέροντας την υπέρτατη δωρεά της απολυτρώσεως σε ὅσους την αποζητούν με ταπείνωση και ειλικρίνεια. Τα ερεβώδη σκότη της προχριστιανικῆς εφιαλτικῆς περιόδου τα διάλυσε ο νοητός Ἴλιος της Δικαιοσύνης, ο οποίος είναι «τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ιωάν.1,9). Ο αντίδικος διάβολος νικήθηκε κατὰ κράτος και το ἔργο του συντρίφτηκε. Κατὰ συνέπεια δε δικαιολογεῖται στους πιστούς κανενός είδους κατήφεια και απαισιοδοξία, διότι μας χαρίστηκε και πάλι η Εδέμ, την οποία είχαμε απολέσει. Τώρα ἔχουμε ανάμεσά μας «Παιδίον νέον τον προαιώνων Θεόν», το Οποίο μας ανέσυρε από την άβυσσο της απώλειας και μας προορίζει να γίνουμε κατὰ χάριν θεοί, σύνθρονοι της αρρήτου μεγαλειότητας Του! Δόξα σ' Αυτόν!

<https://bit.ly/3eoljvv>